

1. Obiekt

EWANGELICKI
KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
pw. Matki Boskiej Różańcowej

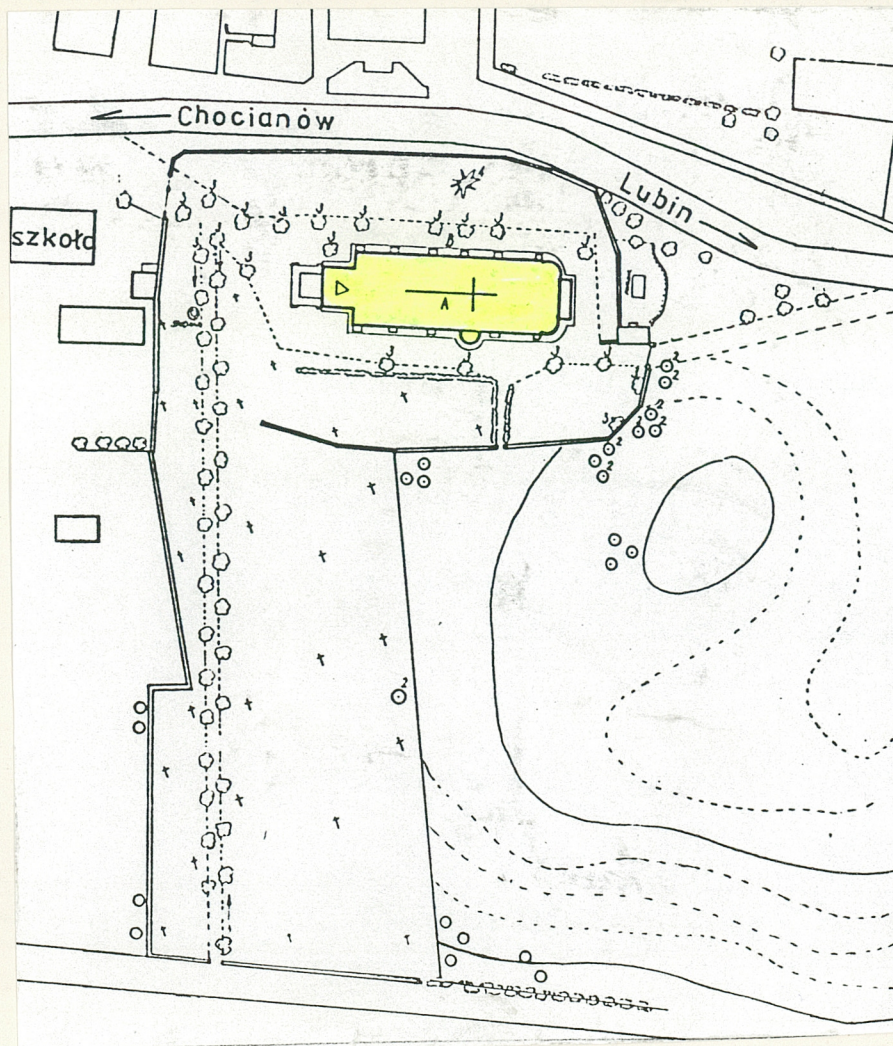
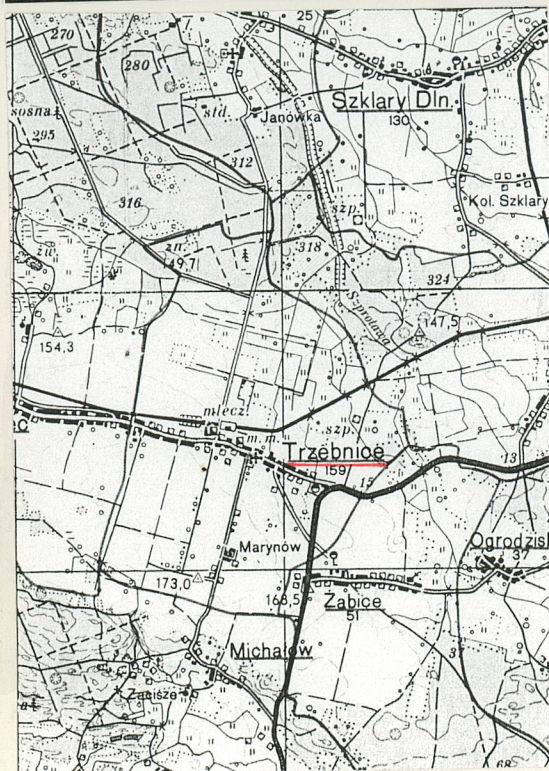
2. Czas powstania

XVIII/XIX ,1847

3. Miejscowość

TRZEBNICE

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres Trzebnice 113
59-312 Chocianowice
nr hipoteczny KW [redacted] działka 826

lub. ewid. gruntów obręb Trzebnice

5. Przynależność administracyjna

województwo LEGNICKIE

gmina CHOCIANÓW *www.poltzowice.pl*

6. Poprzednie nazwy miejscowości

SEEBNITZ
Kreis Uben

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo WROCŁAWSKIE

powiat LUBIN

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzymsko-katolicka
w Trzebnicach

9. Użytkownik i jego adres

jak wyżej

10. Rejestr zabytków

Nr 1063 data 2.09.1997

Wieś założona została w k.XIII w. Pierwsza data, związana z pierwotną świątynią dotyczy jej rozbudowy w 1335 r. W l. 1487-1596 była kościołem parafialnym nawet dla Chocianowa. W 1792 pierwotny kościół spłonął. Na jego miejscu wzniesiono masywny kościół ewangelicki na przełomie XVIII i XIX w. Przebudowano go w 1847, remontowano w 1927. Relikty romańskiej świątyni mogą znajdować się w pn.-wsch. części obecnego budynku. Wg przekazów historycznych łączył się on podziemnym tunelem ze znajdującym się w niedalekiej odległości folwarkiem Nickischhof; jego umocnienia zostały rozebrane dopiero w 1920 r. Obecny kościół to budowla 1-wieżowa, salowa; jej wnętrze obiegały pierwotnie 2 kondygnacje drewnianych empor, pokryte marmoryzacją /zachowała się jedna/. Szablony malowidła zdobiące płaski strop i glify okienne mogą pochodzić z ok. poł. XIX w. a więc z czasów przebudowy świątyni. Elewacje kościoła pozbawione są podziałów i dekoracji; zostały one wtórnie pokryte grubą warstwą zaprawy cem.-wap.

S Y T U A C J A : wieś Trzebnice ma kształt typowej ulicówki, o ok. 3 km dłu gości, usytuowanej na trasie Lubin - Chocianów. Kościół w otoczeniu cmentarza, ograniczonego kamiennym murem, znajduje się w samym środku zabudowy, po południowej stronie drogi głównej przez wieś. Orientowany.

M A T E R I A Ł I K O N S T R U K C J A : wzniesiony z cegły z domieszką kamienia polnego, zwłaszcza w dolnych partiach murów; otynkowany współcześnie zaprawą cementowo-wapienną typu "baranek". Elewacje bez dekoracji, jedynie nad przyporami gładkie, tynkowe lizeny, sięgające aż do gzymsu wieńczącego. Dwa zachowane portale wieżowe wykonane są z obrobionego maszynowo piaskowca. Wewnętrzna konstrukcja empory i ołtarz wykonane z drewna, pokryte marmoryzacją; bariera empory, filary i kolumny : zieleń, biel, szarość; ołtarz : różne odcienie ugru, biel.

D A C H Y : nad korpusem nawowym dach trójspadowy, kryty blachą falistą /pierwotnie ceramiczny/, narożne ryzality klatek schodowych i boczna klatka schodowa kryte dachami stożkowymi z gładkiej blachy ; wieża zachodnia kryta wieloboczną czaszą blaszaną i opierzona w części górnej blachą; dobudówka między narożnymi ryzalitami kryta papowym dachem pulpitem. Uskokki przypor opierzone blachą.

W I Ę Ź B A D A C H O W A : dwuwieszarowa z podwójnymi jętkami i przysuwnicami na całej wysokości krokwi, przez co dach tworzy okap; Przysuwnice dodano prawdopodobnie przy zmianie pokrycia dachowego z ceramicznego na blaszane.

S K L E P I E N I A I S T R O P Y : w krypcie, usytuowanej pod pn.-wsch. narożnikiem kościoła, sklepienie kolebkowe, półkoliste, z cegły; nawa nakryta drewnianym stropem płaskim, wspartym na konstrukcji złożonej z: dwóch podciągów wzdłużnych, kolumn i filarów drewnianej konstrukcji empory. Strop pod konstrukcją empory obity współcześnie płytami z nałożoną listwową kratownicą. Zakrystia sklepią półkolistą kolebką z lunetami.

P O S A D Z K I I P O D Ł O G I : w nawie i przyziemiu wieży współczesne płytki lastrico w dwóch wersjach kolorystycznych; w zakrystii oryginalna podłoga z dębowych desek.

S C H O D Y : pierwotnie schody znajdowały się w obu narożnych ryzalitach i bocznym; obecnie zachowane tylko w ryzalicie pd.-wsch., drewniane, kręcone na słupie, prowadzące do obecnej części mieszkalnej, wybudowanej nad zakrystią; za ołtarzem znajdują się kręcone schody, prowadzące pierwotnie na ambonę, umieszczoną nad ołtarzem /obecnie na emporę/, wykonane z drewna. W wieży, do wysokości drugiej /nieistniejącej/ empory, zachowane drewniane schody o pierwszym biegu zabiegowym, wyżej rozdzielające się na dwa biegi. Schody w bocznej klatce schodowej prowadziły do łoża kolatorskiej.

S T O L A R K A O K I E N : okna bez względu na kształt /owalne, zamknięte odcinkowo/ ze stolarką krosnową /wtórną?/; podziały szprosami na geometryczne pola. W części mieszkalnej i zakrystii okna skrzynkowe.

14. Kubatura 6413,1 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 533,2 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne kościół ewangelicki	17. Użytkowanie obecne kościół katolicki
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.) W 1.60-tych nad zakrystią dobudowano 2 piętra części mieszkalnej; prace kontynuowano w 1.80-tych; dobudowano wtedy trzecie piętro. W 1974 r. przełożono pokrycie dachu nawy z ceramicznego na blachę falistą. W nieużytkowanej, pn.-wsch. wieżyczce dawnej klatki schodowej urządzono kotłownię i łazienki. Obecnie trwają przygotowania do remontu dachu i elewacji.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Pokrycie dachu - szczelne Więźba dachowa - zaatakowana przez owady, o zachwianej statyce Mury - w satnie dobrym; zawilgocone jedynie mury krypty Sklepienia i stropy - w stanie dobrym; zaciek na stropie nawy jest efektem dawnego zalania Posadzki - w stanie dobrym Schody - w stanie dostatecznym /remontu wymagają wewnętrznie/ zachodniej/ Stolarka okien i drzwi - w stanie dostatecznym Wyposażenie - w stanie zadowalającym, jednak konstrukcja empory wymaga zabezpieczenia przed owadami Instalacje - w stanie dobrym	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie - przywrócić ceramiczne pokrycie dachu - otynkować kościół zaprawą na gładko, wapienno-cementową - zabezpieczyć przed szkodnikami drewna konstrukcję empory - zrekonstruować mechanizm zegarowy			

21. Akta archiwalne i źródła ikonograficzne (rodzaj, numer i miejsce przechowywania)

Der Kreis Lüben.Landschaft-Kultur-Geschichte,Berlin 1985
s.161

22. Bibliografia

- *Der Kreis Lüben.Landschaft-Kultur-Geschichte,Berlin 1985
s.167-168
- *Knie J.G.,Alphabetisch-statistisch-topographische Ueber-
sicht der Dörfer,Flecken,Städte u.a.Orte...,Berlin 1845,
s.625
- *Schematyzm archidiecezji wrocławskiej,Wrocław,1979,s.255
- *Mandziuk J.ks.dr ,Katalog ruchomych zabytków sztuki sak-
ralnej,tom I,Wrocław 1982 ,s.218

23. Uwagi różne

24. Opracowanie karty ewidencyjnej

tekst ..... Dorota Bocheńska , czerwiec 1997 r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... Leszek Dobrzyniecki , czerwiec 1997 r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. .... Leszek Dobrzyniecki , czerwiec 1997 r.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów ..... PSOZ O&W Legnica,ul.Zamkowa 2

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Załączniki

wkładka z opisem i planem - szt.1
wkładki z fotografiami - szt.3

1. Miejscowość.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
TRZEBNICE		
2. Gmina.....		
CHOCIANÓW	kościół par.MB Różańcowej	opis cd.
3. Województwo.....		
LEGNICKIE		

STOLARKA DRZWIOWA : stolarka drzwi wejściowych współczesna; z oryginalnych drzwi zachowane zawiasy pasowe; oryginalne drzwi do zakrystii : żelazne, kute z nitowanymi taśmami na krzyż i zamkiem puszkowym ; w II kondygn. wieży zachowane drewniane, dwuskrzydłowe drzwi wejściowe na emporę z ozdobnymi zawiasami.

R Z U T : na rzucie prostokąta ,z prostokątną wieżą na osi od zachodu i prostokątną dobudówką od wschodu, wpasowaną między dwa narożne ryzality, na planie wycinków koła, mieszczące niegdyś klatki schodowe /zachowana jedna w ryzalicie pd.-wsch./; elewacje dłuższe z prostokątnymi przyporami; w elewacji pd. między drugą a trzecią przyporą od wschodu ,ryzalit na planie półkola, również mieszczący niegdyś drewnianą klatkę schodową. Wnętrze obiegają filary, dźwigające emporę, przechodzące w kolumny, podtrzymujące strop.

B R Y Ł A : trójkondygnacyjny korpus nawowy nakryty jest dachem trójspadowym i podparty uskokowymi przyporami, po 6 w północnej i południowej elewacji; Narożne i boczny ryzality sięgają do wysokości gzymsu koronującego nawy i nakryte są daszkami stożkowymi. Między narożnymi ryzalitami, nad parterową zakrystią nadbudowano w latach 60-tych i 80-tych XX w. część mieszkalną, sięgającą do gzymsu koronującego, nakrytą dachem pulpitowym; od zachodu ,lekko wtopiona w korpus wznosi się murowana, 3-kondygnacyjna ,czworoboczna wieża; jej dwie dolne kondygnacje czworoboczne, trzecia węższa w formie czworoboku o ściętych narożnikach, opierzona blachą, z półkoliście zamkniętymi ślepymi otworami okiennymi. Wieża nakryta jest czworoboczną "kopułą" o ściętych narożnikach, zwieńczona sterczyną ze złożoną puszką i krzyżem. Pod pn.-wsch. częścią kościoła znajduje się niewielka krypta, stanowiąca, być może, pozostałość po wcześniejszej świątyni, podobnie jak zakrystia.

W N Ę T R Z E i WYPOSAŻENIE : wewnątrz salowe obiega wokół jedna kondygnacja empor/pierwotnie dwie/; wsparta jest na czworobocznych filarach pokrytych marmoryzacją
Filary od frontu zdobią 2 kanelowane konsolki, zakończone 3 guttami; po bokach zdobione geometryczną wolutą i zakończone również 3 guttami wsporniki; filary dźwigają pełną, płycinową balustradę empory, również pokrytą marmoryzacją jw. Poszczególne segmenty balustrady w formie cokołów architektonicznych z nakładkami w kształcie wyciętych od wewnątrz wydłużonych prostokątów, między którymi nakładki okrągłe. Na osiach filarów kolumny tokańskie, pokryte marmoryzacją , sięgające do podciągów stropu. Pierwotnie nad ołtarzem , na wysokości drugiej kondygnacji empor znajdowała się kazalnica.

Klasykistyczny ołtarz pochodzi z ok. 1810 r. ,organy, przeniesione z kościoła pofranciszkańskiego z Głowa, z ok. 1811 r.

Nawę oświetlają okna /w dolnej i górnej kondygnacji owalne, w środkowej wysokie, zamknięte odcinkowo/ umieszczone w rozglifionych, zamkniętych koszowo niszach; między niszami, na osiach kolumn empory zdwojone lizeny. Glify nisz i strop pokryte malowaną dekoracją o motywach roślinnych. wykonaną wg szablonu

Wkładkę założył: .....

Leszek Dobrzyniecki, 1997 r.

ok. 1847 r.

Miejsce przechowywania negatywów: .....

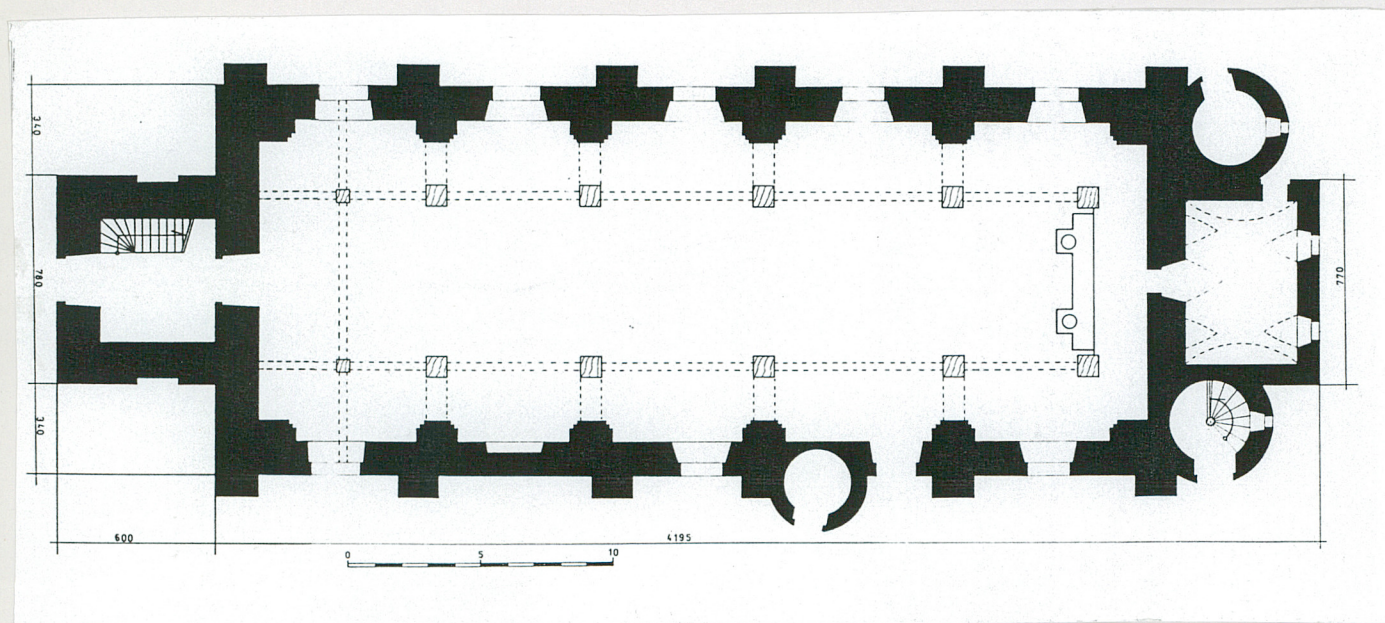
PSOZ Legnica

Wzór ODZ 1995 r.

E L E W A C J E : podziały pionowe zaakcentowane uskokowymi przyporami i znajdującymi się na ich osiach lizenami, wykonanymi w gładkim tynku. Okna nawy w malowanych, gładkich opaskach; okna narożnych ryzalitów małe, prostokątne, dolne zabezpieczone oryginalnymi, kutymi, stalowymi kratami. Podziały wieży poziome, każda kondygnacja z odsadzką; większość otworów okiennych wieży - zaślepiona; w górnej części drugiej kondygnacji wieży z każdej strony zegar /mechanizm zachowany w stanie szczątkowym/. Portal wejściowy wieży z piaskowca obrobionego mechanicznie, z uszakami i kliniec; drugi, podobny umieszczony przy przejściu z wieży do nawy.

I N S T A L A C J E : elektryczna, wodno-kanalizacyjna, wc, co, telefoniczna, odwadniająca, odgromowa.

1. Miejscowość ..... **TRZEBNICE** .....

2. Gmina ..... **CHOCIANÓW** .....

3. Województwo ..... **LEGNICKIE** .....

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

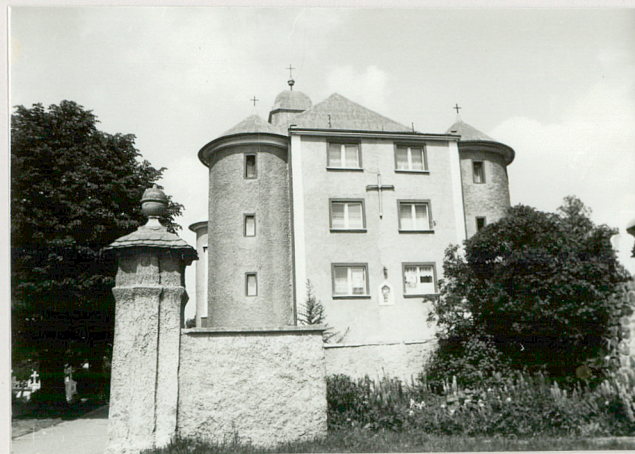
kościół paraf.MB Różańcowej

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

fotografie

1.

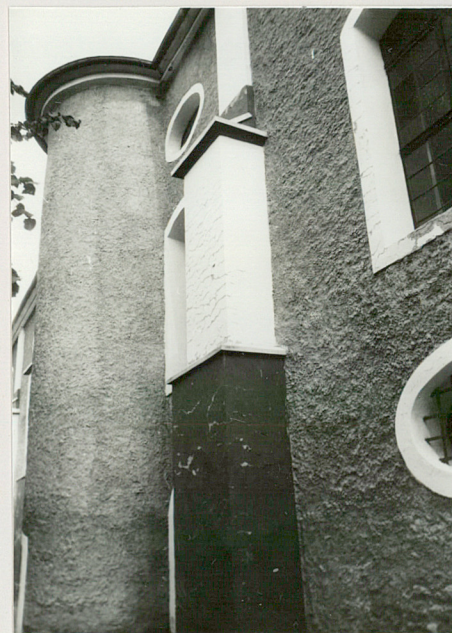
2.

3.

5.

6.

4.

Wkładkę założył: ..... **L. Dobrzyniecki, VI, 1997** .....

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: ..... **PSOZ Legnica** .....

7.

8.

9.

10.

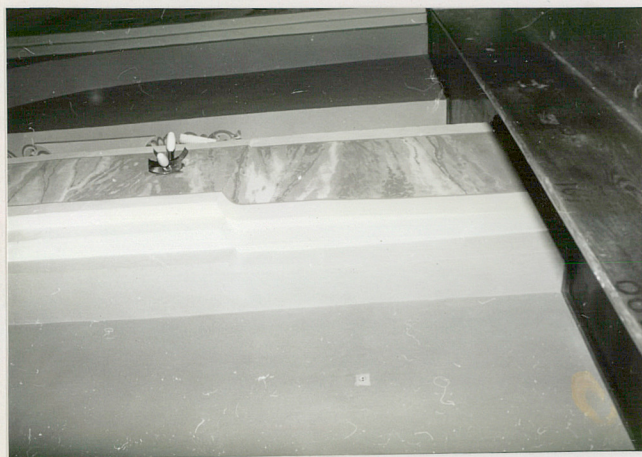
11.

12.

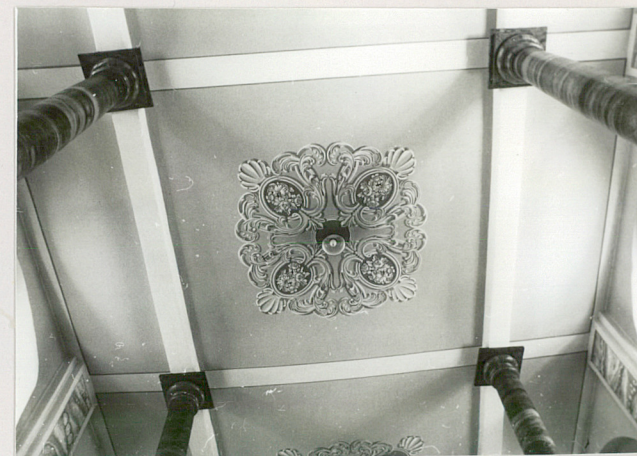
1. Miejscowość..... TRZEBNICE	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina..... CHOCIANÓW	kościół paraf.MB Różańcowej	fotografie
3. Województwo..... LEGNICKIE		

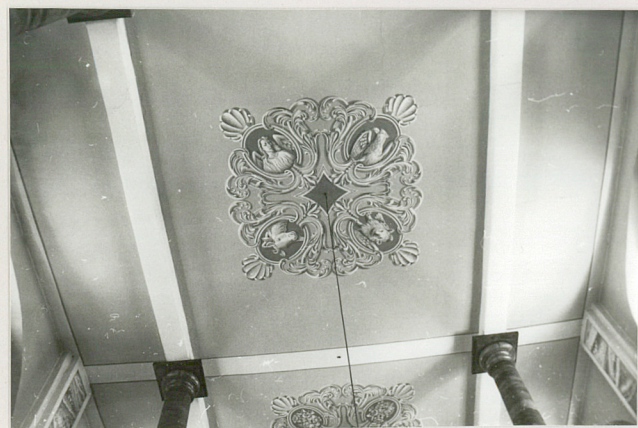
13.

14.

15.

16.

17.

18.

Wkładkę założył: .....**L.Dobrzyniecki, VI, 1997**.....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....**PSOZ Legnica**.....

19.

20.

21.

22.

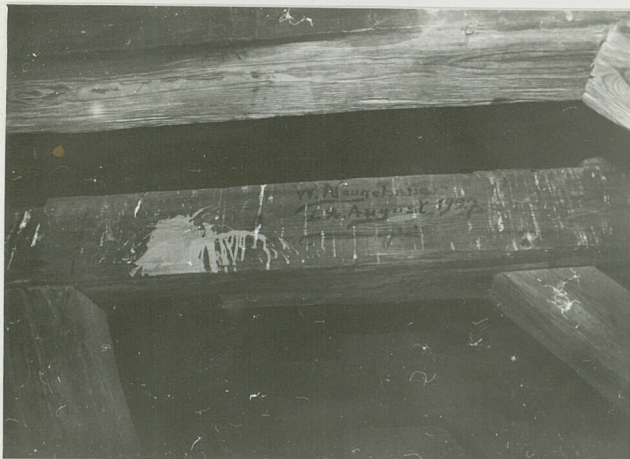
23.

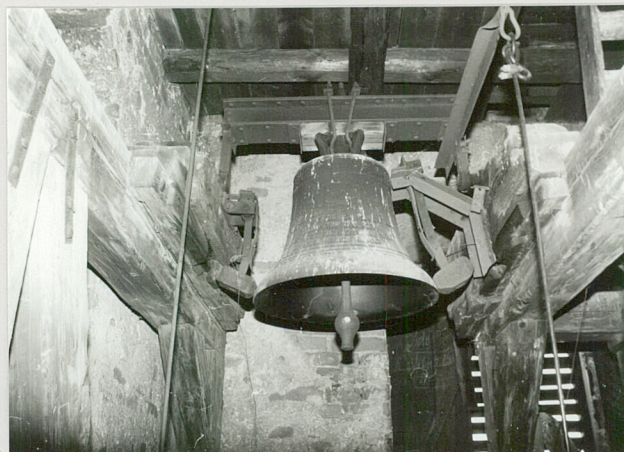
24.

1. Miejscowość..... TRZEBNICE	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina..... CHOCIANÓW	kościół paraf.MB Różańcowej	fotografie
3. Województwo..... LEGNICKIE		

25.

26.

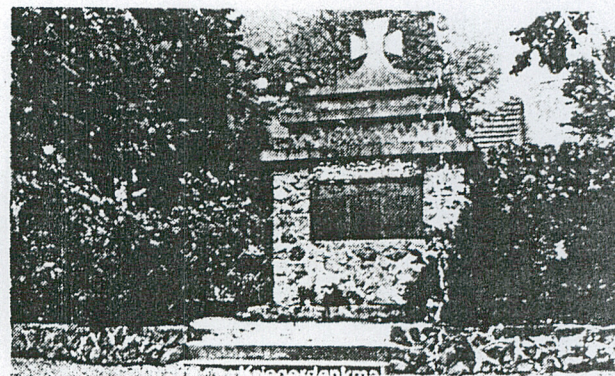
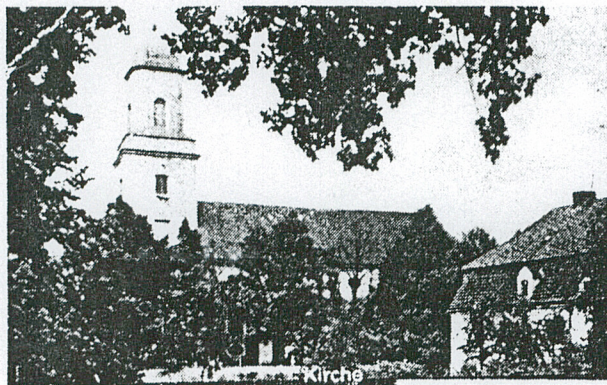
27.

1. Widok kościoła od północy
2. Widok kościoła od wschodu
3. Okno i kondygnacji empor
4. Okno przyziemia ryzalitu-wieżyczki w narożu pn.-wsch.
5. Okno przyziemia nawy
6. Półkolisty ryzalit bocznej klatki schodowej od południa
7. Wejście do wieży od zachodu
8. Wejście do nawy od południa
9. Wnętrze kościoła w kierunku wschodnim
10. Klasycystyczny ołtarz z obrazem MB Różańcowej
11. Wnętrze kościoła w kierunku zachodnim
12. Fragment konstrukcji empory
13. Balustrada łoża kolatorskiej
14. Malowidła glifu okiennego
15. Malowidło stropu nawy
16. Malowidło stropu nawy
17. Drzwi w wieży, prowadzące na emporę
18. Fragment schodów wieży zachodniej
19. Żelazne drzwi z nawy do zakrystii
20. Fragment muru w bocznej klatce schodowej od południa
21. Wnętrze zakrystii
22. Kręcone schody w ryzalicie-wieżyczce pd.-wsch.
23. Wieżba dachowa
24. Fragment więzara
25. Belka w górnej części konstrukcji wieży zachodniej z napisem: W.NEUGEBAUER D.2 AUGUST 1927
26. Dzwon w wieży zachodniej
27. Brama cmentarna wschodnia

Wkładkę założył: **L. Dobrzyniecki, VI, 1997**
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: **PSOZ Legnica**

Seebnitz, Kr. Lüben i. Schl.

Seebnitz – Kirche, Kriegerdenkmal, Molkerei, Badeanstalt po 1931 r.